

Warszawa, 01.10.2015 r.

Fundacja Rzecznik Praw Rodziców

Adres do korespondencji:

Ul. Dąbrowskiego 42/2

02-561 Warszawa

email: biuro@rzecznikrodzicow.pl

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Al. J.Ch. Szucha 25

00-918 Warszawa

Uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego

Założeniem konsultowanego projektu nowelizacji jest wprowadzenie rozwiązania, które zapewniałoby przesłuchiwanie małoletniego świadka w toku postępowania dyscyplinarnego dla nauczycieli w warunkach, które minimalizowałyby negatywny wpływ przesłuchania na jego psychikę i rozwój. Niestety rozporządzenie w obecnym kształcie nie zabezpiecza interesu dziecka. Propozycja wnioskodawcy zawarta w par. 1 ust. 3, by „w razie potrzeby” w trakcie przesłuchania mógł być obecny rodzic, opiekun prawny lub osoba (podmiot) sprawująca pieczę zastępczą, może powodować w praktyce uniemożliwienie rodzicom lub opiekunom udziału w przesłuchaniu. Jest to prawdopodobne tym bardziej, że w rozporządzeniu nie zostało wyjaśnione, kto miałby oceniać, czy w danym przypadku potrzeba taka istnieje, czy też nie.

Fundacja Rzecznik Praw Rodziców stoi na stanowisku, że **rodzic (opiekun prawny) zawsze powinien być obecny przy przesłuchaniu dziecka przed komisją dyscyplinarną dla nauczycieli**. Obecny kształt projektu rozporządzenia sprawia, że dziecko nie ma ustanowionego żadnego obligatoryjnego reprezentanta swoich interesów w prowadzonym postępowaniu. Roli tej nie spełni przewidziany przez rozporządzenie psycholog – celem jego obecności jest dbanie o klimat przesłuchania, zmniejszenie stresu dziecka etc., a nie dbanie o jego dobro z punktu widzenia prawa. Jedynym i naturalnym reprezentantem interesów dziecka w takiej sytuacji jest rodzic (opiekun prawny), który powinien mieć zagwarantowaną możliwość uczestnictwa w przesłuchaniu (zwłaszcza, że nie istnieje instytucja, która mogłaby pełnić choćby rolę pomocniczą, np. rzecznik praw uczniów przy kuratoriach). W projektowanym stanie prawnym istnieje niebezpieczeństwo, że rozstrzygnięcie takich kwestii, jak np. poświadczenie zgodności zeznań z protokołem, wyrażenie zgody na dołączenie zeznań dziecka do akt sprawy, zastrzeżenie pewnych treści, wycofanie zeznań w razie potrzeby itp. może się odbywać z pominięciem dobra dziecka. Ma to tym większe znaczenie, że udział dziecka w przesłuchaniu może mieć dalej idące konsekwencje prawne tj. zeznania dziecka mogą zostać włączone do dalszego postępowania przed sądem, np. w sprawach o odszkodowanie.

Należy również zauważyć, że nie ma racjonalnego uzasadnienia zastrzeżenie co do możliwości obecności rodzica w przesłuchaniu w związku z ewentualnym wpływem na dziecko: „...jeżeli nie ogranicza to swobody wypowiedzi przesłuchiwanego...”. Postępowanie dyscyplinarne nie dotyczy bowiem relacji między rodzicami a dzieckiem, lecz nauczycieli. Nie zostało też określone, kto miałby oceniać ewentualne ograniczenie swobody wypowiedzi przesłuchiwanego.

Ponadto, rodzice (opiekunowie prawni) powinni mieć prawo do odmowy zgody na sam udział dziecka w przesłuchaniu. W przypadku procedur prawnych z udziałem dzieci - ze względu na ich brak zdolności do czynności prawnych, właściwego rozpoznania sytuacji, konieczność ochrony przysługujących im praw – rodzic (opiekun prawny) każdorazowo powinien mieć możliwość podejmowania decyzji o czynnościach, w jakich uczestniczy dziecko. Oznacza to, że udział dziecka w przesłuchaniu powinien być uzależniony od pisemnej zgody rodzica (opiekuna prawnego). Nie należy stosować zasady domniemanej zgody rodziców na przesłuchanie dzieci w

szkole.

Z opisanych względów wynika, że pozostawienie zapisu par. 1 ust. 3 projektu rozporządzenia w obecnym brzmieniu w żaden sposób nie zabezpiecza dobra dziecka podczas przesłuchania. Dlatego Fundacja Rzecznik Praw Rodziców proponuje:

1. zmienić brzmienie par. 1 ust. 3:

"W trakcie przesłuchiwanie świadka, o którym mowa w ust. 2, obecny jest psycholog, a w razie potrzeby także rodzic, opiekun prawny lub osoba (podmiot) sprawująca pieczę zastępczą, jeżeli nie ogranicza to swobody wypowiedzi przesłuchiwanego."

na:

„W trakcie przesłuchiwanie świadka, o którym mowa w ust. 2, obecny jest psycholog oraz rodzic, opiekun prawny lub osoba (podmiot) sprawująca pieczę zastępczą.”

2. wprowadzić zapis, że przesłuchanie świadka, o którym mówi par. 1 ust. 2 jest możliwe po wyrażeniu pisemnej zgody przez rodzica, opiekuna prawnego lub osoby (podmiotu) sprawującej pieczę zastępczą.

Wyrażamy nadzieję, że proponowane zmiany zostaną poddane refleksji i analizie oraz znajdą odzwierciedlenie w ostatecznym brzmieniu rozporządzenia.

Z poważaniem,

Małgorzata Lusar

Członek Zarządu Fundacji